

Αθήνα, 22 Ιανουαρίου 2004

Προς:

κο Δημήτρη Ρέππα
Υπουργόν Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Κοιν:

κο Ροβέρτο Σπυρόπουλο
Υφυπουργόν Κοινωνικών Ασφαλίσεων

κ. Γιάννη Νικολάου
Διοικητήν Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Θέμα: Εργασιακά προβλήματα ομοφυλοφίλων στην Ελλάδα

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Στο πλαίσιο της προσπάθειας για αντιμετώπιση κάθε μορφής διακρίσεως εις βάρος συμπολιτών μας, έχω ξεκινήσει σειρά επαφών με οργανώσεις που εκπροσωπούν την κοινότητα ΛΟΑΤ-LGBT (Lesbian, Gay, Bysexual, Transexual) στην Ελλάδα με στόχο την ανάδειξη των προβλημάτων της κοινότητας και την αντιμετώπισή τους. Με την παρούσα επιστολή, θα ήθελα να σας παρακαλέσω να εξετάσετε και να δώσετε λύσεις σε ορισμένα από αυτά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν μέλη της κοινότητας ΛΟΑΤ.

α) Σχέδιο Νόμου – Εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού

Εκτενής ήταν η αναφορά στο νέο Σχέδιο Νόμου, με το οποίο ενσωματώνονται στην ελληνική νομοθεσία οι οδηγίες 43/2000 (περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής) και 78/2000 (για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία). Πρόκειται, κατά γενική ομολογία, για ένα νόμο που μπορεί να αποτελέσει σταθμό στην καταπολέμηση των διακρίσεων στη χώρα μας.

Υπάρχουν, παρόλα αυτά, ενστάσεις αναφορικά με την αναφορά που γίνεται στις διακρίσεις που υφίστανται τα μέλη της κοινότητας ΛΟΑΤ. Συγκεκριμένα, ενστάσεις υπάρχουν σχετικά με τη χρήση της έκφρασης «γενετήσιος προσανατολισμός», η οποία επιδιώκεται να καλύψει τα μέλη της κοινότητας ΛΟΑΤ. Έχει παρατηρηθεί πως η προαναφερθείσα έκφραση προκαλεί

σειρά παρανοήσεων, ακόμη και μεταξύ δικαστών, αφού δημιουργείται πολλές φορές η εντύπωση ότι ο όρος αναφέρεται στην αναπαραγωγή και όχι στη σεξουαλική προτίμηση. Αποτέλεσμα της παρανόησης είναι να μη γίνεται αποδεκτός ο ισχυρισμός των ομοφυλοφίλων ότι υφίστανται διακρίσεις με βάση τη σεξουαλική τους προτίμηση, με το σκεπτικό ότι δε μπορούν να τεκνοποιήσουν, άρα δεν τίθεται θέμα «γεννητήσιου» προσανατολισμού. Είναι προφανές πως πρόκειται για μια μεγάλη αδικία εις βάρος των μελών της κοινότητας ΛΟΑΤ, η οποία εκμηδενίζει τις θετικές εξελίξεις που υπάρχουν σε νομοθετικό επίπεδο και μας ξαναγυρνά σε παλαιότερες εποχές. Για το λόγο αυτό, πιστεύω πως θα ήταν σκόπιμο να αντικατασταθεί ο όρος «γεννητήσιος» με τον όρο «σεξουαλικός προσανατολισμός».

Πέραν αυτού, εκφράζονται φόβοι για την απουσία αναφοράς σε κάθε είδος διακρίσεως ξεχωριστά σε ορισμένα άρθρα. Είναι χαρακτηριστικό πως το Κεφάλαιο II, που καλύπτει την ίση μεταχείριση περιορίζει την εφαρμογή της στις διακρίσεις με βάση τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, αγνοώντας τις υπόλοιπες κατηγορίες διακρίσεων που αναφέρονται στον τίτλο του Σχεδίου Νόμου. Έτσι, τα μέλη της κοινότητας LGBT δεν προστατεύονται από τις σχετικές διατάξεις.

Θα μπορούσε να ισχυρισθεί κάποιος ότι το Κεφάλαιο II εφαρμόζει πιστά την οδηγία 43/2000, η οποία αναφέρεται ακριβώς στις διακρίσεις με βάση τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή. Η αίσθηση που δημιουργείται, όμως, είναι πως πρόθεση του Υπουργείου είναι να αναγνωρίσει μόνο τα ελάχιστα δυνατά δικαιώματα στα θύματα διακρίσεων στη χώρα μας, συμμορφούμενο με τις απολύτως απαραίτητες συμβατικές υποχρεώσεις του και όχι δρώντας με βάση την κοινή λογική, αλλά και την ηθική του υποχρέωση να προστατεύει όλους τους πολίτες χωρίς διακρίσεις.

β) Ένταξη των οροθετικών και τρανσέξουαλ στις ειδικές κοινωνικές ομάδες του ΟΑΕΔ

Τα τελευταία χρόνια έχει αναγνωρισθεί και εκτιμηθεί η προσπάθεια που καταβάλλει ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού για την πρόληψη και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Στις ειδικές κοινωνικές ομάδες, οι οποίες απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας αλλά και από το κοινωνικό γίνεσθαι εν γένει, έχει πράγματι ληφθεί μέριμνα ώστε να συμπεριληφθούν ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, όπως τα άτομα με αναπηρίες, τα εξαρτημένα από ουσίες άτομα κ.ά. Πιστεύω, όμως, πως στις ομάδες αυτές θα πρέπει να προστεθούν δύο ακόμη: οι οροθετικοί (φορείς του ιού του AIDS) και οι τρανσέξουαλ.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οροθετικοί στην προσπάθεια να βρουν εργασία είναι γνωστά από τα πρώτα χρόνια εμφάνισης της νόσου. Παρόλο που η επιστημονική γνώση μας καθησυχάζει αναφορικά με τους τρόπους μετάδοσής της, τα κοινωνικά στερεότυπα εξακολουθούν να στρέφονται ενάντια στους οροθετικούς, στερώντας τους μια φυσιολογική κοινωνική ζωή και σπρώχνοντάς τους στο περιθώριο. Οι υπηρεσίες που παρέχει ο ΟΑΕΔ στις προαναφερθείσες ειδικές κατηγορίες –μεταξύ άλλων ψυχοκοινωνική στήριξη, διάχυση της πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης των κοινωνικών εταίρων και του κοινωνικού συνόλου- μπορεί να βοηθήσει σημαντικά τους οροθετικούς αλλά και το κοινωνικό σύνολο στην προσπάθεια επίτευξης μιας κοινωνίας ίσων ευκαιριών για όλους.

Ιδιαίτερα οξύ είναι το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι τρανσέξουαλ. Καθώς η εμφάνισή τους αποκαλύπτει την ταυτότητά τους, υφίστανται συνεχείς διακρίσεις και αποκλεισμό σε κάθε προσπάθειά τους να λειτουργήσουν ως ισότιμα μέλη της κοινωνίας. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ξεκινούν από τη διεκπεραίωση απλών, καθημερινών δραστηριοτήτων, όπως

το να βρουν ένα διαμέρισμα για να νοικιάσουν ή ακόμη και να βρουν ταξί και φτάνουν ως τον πλήρη αποκλεισμό τους, ακόμη και από την ίδια την οικογένειά τους.

Οι τρανσέξουαλ καταγγέλλουν πως ακόμη και στην προσπάθειά τους να φοιτήσουν στο σχολείο ή να αποκτήσουν επαγγελματική κατάρτιση συναντούν ανυπέρβλητα εμπόδια. Χωρίς εκπαίδευση, χωρίς καμία υποστήριξη ούτε καν από την οικογένεια, η εύρεση εργασίας είναι αδύνατη και η πορνεία αποτελεί τη μοναδική λύση. Για τους παραπάνω λόγους, θεωρώ πως είναι απαραίτητη η ένταξη των τρανσέξουαλ στις ειδικές κατηγορίες του ΟΑΕΔ, ούτως ώστε να επωφεληθούν από τα προγράμματα και τις παροχές του και να τους δοθεί μια ευκαιρία για ομαλότερη ένταξη στην κοινωνία μας.

Κύριε Υπουργέ,

Οι διακρίσεις και ο κοινωνικός αποκλεισμός, ιδιαίτερα όταν αφορούν στην εργασία, έχουν τεράστιες συνέπειες τόσο για τα θύματά τους, όσο και για την ίδια την κοινωνία ως σύνολο. Με τους ρυθμούς ανάπτυξης που έχει και επιδιώκει να διατηρήσει η χώρα μας, δεν υπάρχουν περιθώρια για αποκλεισμούς. Όλοι όσοι θέλουν να εργαστούν θα πρέπει να μπορούν να προσφέρουν. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας απευθύνομαι σε σας και στην αποδεδειγμένη ευαισθησία σας στα προβλήματα των εργαζομένων και των ανέργων, ζητώντας να προβείτε στις απαραίτητες ενέργειες για την εξάλειψη των προαναφερθέντων προβλημάτων και την ενδυνάμωση της ισότητας ευκαιριών για όλους τους πολίτες στην Ελλάδα.

Προσβλέποντας στη θετική σας ανταπόκριση,

Με βαθύτατη εκτίμηση,

Αννα Καραμάνου